

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสานตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดง และสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสานตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแยกเป็นประเด็นย่อย คือ

- 1 สภาพแวดล้อมของชุมชนตำบลหนองแก้ว
- 2 ข้อมูลเบื้องต้นของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน
- 3 สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

1. สภาพแวดล้อมของชุมชนตำบลหนองแก้ว

1.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนตำบลหนองแก้ว

จากการสัมภาษณ์นางแก้วนา พงษ์สวัสดิ์สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานที่มีอายุมากที่สุดได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนตำบลหนองแก้วดังนี้

ในสมัยที่อาณาจักรหริภุญไชยของพระนางจามเทวีกำลังเจริญรุ่งเรืองสูงสุด ในปี พ.ศ.1224 พระนางได้รับสั่งให้พี่เลี้ยง ชื่อนางเกษวดี นำไพร่พลออกหาทำเลเพื่อตั้งเมืองหน้าด่าน เพื่อป้องกันอาณาเขตด้านทิศเหนือ และเป็นการเผยแพร่พุทธศาสนาครั้งนั้น ได้ใช้ขบวนเรือพาย ทวนลำน้ำปิงและได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์ใหญ่มาจากเมืองละโว้ด้วย ขบวนไพร่พลได้ขึ้นฝั่งทิศ ตะวันตกของแม่น้ำปิงแล้วเดินเท้าต่อ ส่วนพระพุทธรูปต้องใช้วิธีการผูกเชือกปวน คือการสร้างเป็น แคร่หรือคานหามพิเศษขึ้น เมื่อขบวนมาถึงบ้านร้องแห่่ง ในปัจจุบันเชือกที่ใช้ผูกปวนขาดลง จึง ต้องหยุดพักซ่อมแซม ต่อมาบริเวณนั้นได้กลายเป็นบ้านยังปวน ขบวนได้เดินมาถึงเขตหนองน้ำซึ่ง บริเวณรอบ ๆ เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ดินเป็นโคลนและเหลว เรียกกันว่า หนองเหลว นางเกษวดีจึงหยุด พักขบวนและได้ออกสำรวจพื้นที่โดยรอบ พบว่าเหมาะสำหรับการตั้งเมืองใหม่ จึงได้สร้างเมือง หน้าด่านขึ้นมาเรียกว่า “เวียงละโว้” ต่อมามีการสร้างวัดละโว้ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ พุทธศาสนา โดยเริ่มสร้างเมื่อวันขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 พ.ศ.1224 จนเวลาผ่านไปนับพันปีไม่มีใครยืนยัน ประวัติความเป็นมาแน่ชัดได้เพียงสันนิษฐานได้ว่าอาจเรียกหนองเหลวเพี้ยนเป็นหนองแก้ว ตาม ชื่อเรียกของชุมชนดั้งเดิมที่ตั้งอยู่ใกล้ ๆ และจากชื่อหมู่บ้านเก่าแก่ที่ชื่อหนองแก้วนั่นเอง เมื่อชุมชน เจริญขึ้นก็ได้ยกระดับให้เป็นตำบลโดยใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า ตำบลหนองแก้วมาจนถึงปัจจุบัน นี้

1.2 สภาพแวดล้อมของชุมชนตำบลหนองแก้ว

ตำบลหนองแก้วอยู่เขตการปกครองของอำเภอหางดง มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านละโว้ หมู่ 2 บ้านสันปูเลย หมู่ 3 บ้านเหมืองง่า หมู่ 4 บ้านบวก หมู่ 5 บ้าน ร้องแห่่ง หมู่ 6 บ้านยังปวน หมู่ 7 บ้านสันทราย หมู่ 8 บ้านหนองแก้ว ประชากรเป็นคนเมือง ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ อยู่ในเขตชลประทาน มีพื้นที่ประมาณ 15.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 9,625 ไร่ มีประชากรอยู่หนาแน่นปานกลาง ตำบลหนองแก้วมีอาณา เขตติดต่อ คือ ทิศเหนือ ติดต่อ ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ทิศใต้ ติดต่อ ต.หารแก้ว อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดต่อ ต.ขุนคง อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ทิศตะวันตก ติดต่อ ต.น้ำแพร่ ต. หางดง อ.หางดง จ.เชียงใหม่ เส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบล มีถนนสายหลักเข้าสู่

ตำบลด้วยถนนลาดยาง 2 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1 ถนนลาดยางแยกจากถนนสายเชียงใหม่-ฮอด ไปบ้านถาวและเส้นทางที่ 2 ถนนลาดยางสายทางดง-หนองตอง ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางและคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ ติดต่อกันภายในตำบล

2. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มอาชีพจักสาน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพจักสาน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในพื้นที่ 1 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มกันของสตรีเพื่อประกอบอาชีพจักสานของตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ บ้านสันทราย หมู่ที่ 7 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สตรีที่เข้าร่วมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพจักสานมีอายุอยู่ระหว่าง 35 - 45 ปี จำนวน 5 คน อายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 11 คน อายุระหว่าง 56-66 ปี จำนวน 4 คน รายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพจักสานเฉลี่ยเดือนละตั้งแต่ 1,000-2,000 บาท จำนวน 11 คน 3,000 - 4,000 บาท จำนวน 9 คน การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ประสบการณ์ทำงานจักสานตั้งแต่ 1-10 ปี จำนวน 8 คน 11-20 ปี จำนวน 10 คน 21- 30 ปี จำนวน 2 คน ซึ่งมีความสนใจและมีประสบการณ์การเรียนรู้ในการจักสาน ตลอดจนมีวิถีการดำเนินชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่คล้ายคลึงกัน สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานมีสตรีที่เข้าร่วมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพจักสาน เป็นสตรีที่มีสถานภาพสมรส จำนวน 16 คน และสตรีที่สามีเสียชีวิตจำนวน 2 คน สตรีที่หย่าร้างกับสามี จำนวน 2 คน ก่อนที่สตรีผู้ประกอบอาชีพจักสานจะเข้าสู่อาชีพนี้ ครอบครัวทุกครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ไม่แน่นอนและดำรงชีวิตแบบสังคมเกษตรดั้งเดิม ซึ่งหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วมักจะมีปัญหาการว่างงานเกิดขึ้น ทำให้สตรีในหมู่บ้านรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้าน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จึงรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มจักสานขึ้นภายในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์พบว่า สตรีผู้ประกอบอาชีพจักสาน มีทักษะในการจักสานมาตั้งแต่เด็ก เพราะพื้นฐานของการจักสานได้รับการถ่ายทอดมาจากปู่ ย่า ตา ยาย ที่ว่างงานจากการเกษตรกรรมและจะใช้เวลาว่างมาสาน ส่วนมากผลิตกันที่ที่ได้จากการจักสานเป็นเสื่ออ่อน การจักสานมักจะทำที่ใต้ถุนบ้านเพราะมีบริเวณบ้านที่กว้างขวาง ดังเช่นที่ป่าแก้วนา เดชา สมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มจักสาน บ้านสันทราย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 55 ปี ได้เล่าให้ฟังว่า ในสมัยเด็กครอบครัวป่าแก้วนาเป็นครอบครัวเกษตรกรรม เคยเห็นพ่อและแม่นั่งจักสานอยู่ใต้ถุนบ้าน จะเห็น

พ่อและแม่ใช้เวลาเย็นหลังจากรับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้ว เนื่องจากตอนกลางวันต้องออกไป
ทำไร่ ทำนา พ่อของป้าแก้วนาได้สอนการทำจักสานเสื่ออ่อนและตนเองก็ได้ยึดไว้เป็นอาชีพเสริม

นอกจากนี้ป้าแก้วนายังเล่าต่ออีกว่า ตนเองได้เริ่มฝึกจักสานอย่างจริงจังตอนเรียน
จบชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะไม่ได้เรียนต่ออีกเนื่องจากสมัยก่อนไม่นิยมให้ลูกหลานเรียน
หนังสือ พ่อเริ่มให้สานเสื่ออ่อนลายธรรมดา ก่อน เมื่อเริ่มคล่องก็ได้สอนการสานเสื่ออ่อนเป็นลาย ๆ
ไป เช่น ลายไทย ลายดอกแก้ว ลายน้ำไหล ปัจจุบันตนเองได้แต่งงานมีลูก ครอบครัวก็ยังช่วยกันทำ
ไร่ทำนาอยู่ แต่จะใช้เวลาวางจากการทำไร่ ทำนา ในการสานเสื่ออ่อนหรือรับงานมาจากประธาน
กลุ่มจักสาน ป้าแก้วนาได้เล่าให้ฟังอีกว่า ได้มีส่วนราชการ คือ ศูนย์บริการการศึกษานอก
โรงเรียนอำเภอหางดงได้มาติดต่อและประสานงานกับกลุ่มจักสาน ในการที่จะพัฒนาอาชีพจักสาน
ให้เป็นที่ยอมรับและมีเงื่อนไขว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านต้องมีการรวมตัวกันได้ 20 คนขึ้นไป ซึ่งทาง
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดงได้มีการประสานวิทยากรที่กลุ่มมีความสนใจที่จะ
เรียนรู้มาให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มจักสานได้พามาให้ความรู้ถึงในหมู่บ้าน

สมาชิกจักสานส่วนใหญ่ก็มักจะมีจุดเริ่มต้นที่คล้ายคลึงกัน นั่นก็คือสมาชิก
ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจักสานมาจากการเรียนรู้จากครอบครัว และเมื่อมองเห็นว่า
อาชีพจักสานเป็นอาชีพที่สามารถเป็นอาชีพเสริมและสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัวได้เป็น
อย่างดี จึงหันมาให้ความสนใจกับอาชีพจักสานเป็นอาชีพเสริมโดยอาศัยประสบการณ์และความรู้
เกี่ยวกับการจักสานที่ตนเองมีอยู่มาพัฒนาให้ก้าวหน้าและทันสมัยทำให้สมาชิกของกลุ่มบางคน
สามารถยึดอาชีพการจักสานเป็นเครื่องมือในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

2.2 ความเป็นมาของการรวมกลุ่มอาชีพจักสาน

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์นางพรรณิ อินตะรัตน์ ถึงความเป็นมาของกลุ่มอาชีพ
จักสานและได้ข้อมูลดังนี้ ในอดีตประชากรหมู่บ้านสันทราย หมู่ 7 ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง
จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งภายหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะมี
ปัญหาการว่างงานเกิดขึ้น สตรีในหมู่บ้านจึงรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2527
เพื่อดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ.2536 นางดวง
เดือน คำชัย หรือป้าโล ได้ก่อตั้งกลุ่มจักสานขึ้นโดยชักชวนสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเข้าร่วม การ
ก่อตั้งเริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน 30 คน เป็นผู้หญิงระหว่าง 35-60 ปี การศึกษาส่วนใหญ่ จบ
ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีเงินที่ได้รับจากการลงทุนหุ้นจำนวน 3,000 บาท และมีนางดวงเดือน

คำชัย ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารกลุ่มในระหว่างปี พ.ศ.2536- 2540 ในปี พ.ศ.2538 มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกจำนวน 30 คนๆ ละ 300 บาท ต่อมาปี พ.ศ.2541 นางพรรณิ อินต๊ะรัตน์ หรือป้าด้อย ได้รับหน้าที่ เป็นผู้บริหารต่อมาจนถึงปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มในปัจจุบันใช้พื้นที่บริเวณบ้านของคุณพรรณิ อินต๊ะรัตน์ ปรุชานกลุ่มเป็นสถานที่ดำเนินการ สำหรับกิจกรรมที่กลุ่มริเริ่มดำเนินการคือการจักสานเสื่ออ่อนทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีทักษะในการจักสานเสื่ออ่อนมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

2.1.1 โครงสร้างกลุ่มอาชีพจักสาน

ประธานกลุ่มจักสานได้มีการบริหารงานโดยมอบหมายงานให้สมาชิกทำตามความถนัดของแต่ละบุคคลซึ่งจะเน้นไปที่การผลิตและการตลาด ตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มอาชีพจักสาน ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มอาชีพจักสานของตำบลหนองแก้ว

2.3 การพัฒนาอาชีพกลุ่มจักสานในปัจจุบัน

2.3.1 ด้านการผลิต

การดำเนินการของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นภาระหน้าที่ของประธานกลุ่ม แต่เดิมกลุ่มมีจำนวนสมาชิก 30 คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 45 คน แต่ไม่มีการเพิ่มหุ้น เป็นการรับสมาชิกเพิ่มในส่วนของกลุ่มที่ทำการจักสานเสื่ออ่อน สมาชิกของกลุ่มจักสานทุกคนจะสานเสื่อเป็นและเป็นประชากรของหมู่บ้าน สันทรายเท่านั้น ในเรื่องของระเบียบข้อบังคับกลุ่มจักสานเคยมีการตั้งไว้แต่ไม่ได้นำมาใช้ปฏิบัติและปัจจุบันได้สูญหายไปแล้ว การกระจายงานให้กับสมาชิกจะขึ้นอยู่กับกำลังซื้อผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากการสินค้า

ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มฯ คือ สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น และได้สิทธิในการกู้ยืมเงินของกลุ่ม โดยไม่คิดดอกเบี้ย

ปัจจุบันกลุ่มจักสาน ยังคงใช้พื้นที่บริเวณบ้านของนางพรรณิ อินตะรัตน์ (ประธานกลุ่ม) เป็นสถานที่ดำเนินการของกลุ่ม สมาชิกทุกคนจะมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าของกลุ่มโดยส่วนใหญ่สมาชิกจะรับงานไปทำที่บ้าน แต่จะมีกลุ่มสมาชิกจำนวน 3 คน เดินทางมาทำงานที่สถานที่ดำเนินการของกลุ่มทุกวัน เพื่อปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น งานตรวจสอบคุณภาพสินค้า และงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานสานซึ่งสมาชิกจะไปทำที่บ้านสำหรับรายได้เฉลี่ยของสมาชิกจะมีรายได้เฉลี่ย 2100 – 3000 บาท/คน/เดือน

การผลิตเสื่ออ่อนจะมีผู้รับผิดชอบ 9 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลายของเสื่ออ่อนได้แก่ลายไทย ลายดอกแก้ว และลายน้ำไหลโดยสมาชิกในกลุ่มจะเลือกทำตามความถนัดของตนเอง โดยประธานกลุ่มจะเป็นผู้แบ่งตามลาย เช่น ลายไทย 3 คน ลายดอกแก้ว 3 คน ส่วนการสานแผ่นรองจานจะมีสมาชิกกลุ่มจักสานอีกกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีสมาชิกที่ทำหน้าที่ตัดและเย็บ 4 คน คนจีด ประมาณ 4 คนแล้ว ก็เอาไปขอบอีกประมาณ 4 คน ส่วนใหญ่สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามกำหนดเวลา ผลิตภัณฑ์หลักที่ทำการผลิตอยู่ได้แก่ แผ่นรองจาน รองลงมาคือเสื่ออ่อน กระเป๋าสีเหลือง/ดินสอ ถาด และพัด ตามลำดับ ส่วนกำลังการผลิตในปัจจุบันยังคงมีจำกัด ถ้าเป็นแผ่นรองจานจะทำได้ประมาณ 3,000 แผ่น/เดือน หากเป็นเสื่ออ่อนจะได้ 200 ผืน/เดือน ลักษณะงานส่วนใหญ่ที่มอบให้สมาชิกทำจะเป็นการสานเสื่ออ่อนและแผ่นรองจาน ด้านการวางแผนการผลิต กลุ่มไม่มีการวางแผนการผลิตไว้ล่วงหน้า ส่วนใหญ่เป็นการผลิตตามการสั่งซื้อที่ได้รับมาจากลูกค้า

การสั่งซื้อวัตถุดิบ กลุ่มมีการสั่งซื้อต้นเสื่อจาก จ.เชียงราย และไม้ไผ่จาก จ.ลำปาง ที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักจะชำระค่าวัตถุดิบเป็นเงินสด ยกเว้นปีที่ผ่านมามีการจ่ายค่าต้นเสื่อให้เป็นงวดๆ เสื่ออ่อนมาจากจังหวัดเชียงราย แล้วไม้ข้าวหลามสั่งซื้อมาจากจังหวัดลำปาง ทุกปีจ่ายเป็นเงินสดหมด ถ้าสั่งซื้อเสื่ออ่อนมาเยอะก็จะขอจ่ายเป็นงวด การสั่งซื้อวัตถุดิบของกลุ่มจะสั่งซื้อจากพ่อค้าที่นำวัตถุดิบมาให้เป็นประจำทุกปี

การจ้างแรงงานส่วนใหญ่เป็นการจ้างแรงงานในหมู่บ้านสมาชิก โดยจะจ่ายค่าจ้างตามชิ้นงาน ซึ่งมีการกำหนดค่าจ้างของแต่ละชิ้นงานไว้เป็นมาตรฐาน เช่น หนึ่งชิ้นในสมาชิกได้ชี้แจงว่า ขูด แขน้ำขูด 60 บาท ค่าขูดหนึ่งมัดต่อผืน สาน 60 บาท ในกรณีที่กลุ่มได้รับคำสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก กลุ่มมีวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้สินค้าทันกับความต้องการ โดยการจ้างแรงงานจากภายนอกหมู่บ้าน

การใช้เทคโนโลยีในการผลิต กลุ่มไม่มีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิต เพราะการผลิตใช้ความสามารถเฉพาะตัว ส่วนอุปกรณ์ก็ใช้เพียง มีด เขียง และรangs น้ำเท่านั้น จะใช้มือกับความอดทน

การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีการมอบหมายสมาชิกจำนวน 1 คน เป็น
ผู้ทำการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ โดยทำหน้าที่เป็นคนเช็ค คนนับผลิตภัณฑ์

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดได้ ช่วยกันออกแบบคนละเล็กน้อย

การบริหารสินค้าคงเหลือ ปัจจุบันยังไม่มีปัญหามากนักเพราะเป็นการผลิต
ตามคำสั่งซื้อของลูกค้าเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าไม่มีการสั่งซื้อก็จะทำสำรองไว้ลายละ 300 ชิ้น เพราะว่
บางครั้งมีลูกค้าที่ต้องการสินค้าทันทีกลุ่มก็จะไม่มีให้

การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ด้านการผลิตจะมีทั้งหน่วยงานของทาง
ราชการและเอกชน ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอหาดง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดง ศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และสมาคม Young Men's Christian
Association (YMCA) เข้ามาช่วยจัดการฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านการผลิตให้แก่กลุ่ม อย่างศูนย์
ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือจะมาสอนเรื่องการแปรรูปเสื่ออ่อนให้เป็นกระเป๋า และสอนให้
ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

2.3.2 ด้านการตลาด

การดำเนินงานของฝ่ายการตลาด มีผู้รับผิดชอบโดยตรงจำนวน 3 คน ไม่มี
การวางแผนการตลาดล่วงหน้า ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่และเสื่ออ่อน บ้านสันทราย ประกอบได้ด้วย
เสื่ออ่อน แผ่นรองจาน ถาด พัด และอื่นๆ เนื่องจากเสื่ออ่อนจะมีลาย 2 ชิ้นลายดั้งเดิมแล้วลายโบราณ
คือลายบ้านเรา แล้วก็ลายสต็อค ก็คือ ลาย 2 เช่นกัน แต่ว่าเอาสีมาขึ้น ขาว 7 เส้น สี 7 เส้น ลาย
ซิกแซก ลายไทย ลายดอกแก้ว ลายน้้าไหล ลายก้างปลา ลายดาว ในการคัดสรรสุดยอดสินค้า 1
ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ภาคเหนือที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับคัดเลือกให้เป็น ผลิตภัณฑ์ระดับ 4
ดาว ส่วน ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงและถือว่าเป็นคู่แข่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื่ออ่อนของจังหวัด
จันทบุรีย้อมสี และอื่นๆ สานเป็นหมวกก็ได้ แต่เสื่อของกลุ่มจักสานทนทานกว่า สินค้าของกลุ่ม
จักสานได้รับความนิยมจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เคยมีการส่งออกไปจำหน่ายยัง
ต่างประเทศผ่านทางสมาคม Young Men's Christian Association (YMCA) ญ่ปุ่กับฝรั่งซื้อสินค้า
เพื่อไปแต่งบ้าน แต่กลุ่มยังไม่มีตราสัญลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์เป็นของกลุ่มเอง

การกำหนดราคา ผลิตภัณฑ์ กลุ่มใช้วิธีการคำนวณจากต้นทุน โดยจะ
กำหนดราคาขายทั้งปลีกและส่งไว้ กรณีสมาชิกจะนำสินค้ากลุ่มไปจำหน่าย กลุ่มจะคิดในราคาขาย
ส่งแล้วให้สมาชิกไปกำหนดราคาขายเอง

ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมี 5 ช่องทาง ได้แก่

ช่องทางที่ 1 ขาย ณ สถานที่ดำเนินการของกลุ่มซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาศึกษาดูงาน ขายที่หน้าร้านเราขายได้คิดเป็นประมาณ 25% ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานที่มาศึกษาดูงาน

ช่องทางที่ 2 จากเว็บไซต์ thaitambon.com เคยมีลูกค้าที่สนใจและติดต่อมาทางโทรศัพท์จำนวน 3 ราย แต่สั่งซื้อในจำนวนไม่มาก มีของไทยตำบลมีคนสั่งอยู่ 3 รายจากกรุงเทพ เคยส่งไป 3-4 ครั้ง แต่สั่งซื้อไม่มากเพียงครั้งละ 20-50 ชิ้นเท่านั้น

ช่องทางที่ 3 ขายให้กับลูกค้าประจำ ส่วนใหญ่เป็นพวกลูกค้าขาประจำ พวกนี้จะสั่งเป็นประจำขายได้มาก คิดเป็นครึ่งหนึ่งของที่ขายได้ทั้งหมด

ช่องทางที่ 4 การให้สมาชิกนำสินค้าไปขายเอง ที่ถนนคนเดิน ท่าแพ

ช่องทางที่ 5 นำไปฝากขายไว้ที่สมาคม Young Men's Christian Association (YMCA) และเครือข่ายของกลุ่ม สมาคมจะส่งไปต่างประเทศ ทางกลุ่มนำไปฝากขาย ถ้าขายได้จะจ่ายให้โดยการโอนเข้าบัญชีธนาคาร แล้วก็มีเครือข่ายอย่างป้างซึ่งได้ไปออกร้านที่เวียงกุมกาม ก็ได้้นำเอาสินค้าไปขาย

สำหรับการเพิ่มเติม กลุ่มสามารถดำเนินการจัดส่งสินค้าให้ลูกค้าได้ตรงตามกำหนดเวลา เพราะปัจจุบันระบบขนส่งมีความสะดวก วิธีการจัดส่งจะขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า การส่งสินค้าไม่มีปัญหา เคยส่งให้รถทัวร์ รถไฟ แล้วก็มีชื่อเสียงแล้วแต่ลูกค้า

การส่งเสริมการขาย ส่วนใหญ่ทางราชการจะเป็นผู้จัดทำให้เช่น การลงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มในเว็บไซต์ของ Thaitambon.com และ โบว์ชัวร์แนะนำ 34 ผลิตภัณฑ์เด่นของ จ.เชียงใหม่ นอกจากนั้นยังมีการนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปออกงานและแสดงสินค้า ซึ่งทางราชการจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้บางส่วน ถ้าไปของ 1 ตำบล ทางราชการจะออกค่าใช้จ่ายให้ ในการไปร่วมงานแสดงสินค้ากลุ่มจะนำสินค้าคงเหลือที่ค้างอยู่มาทำการลดราคาเพื่อระบายสินค้าด้วย

สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือทางด้านการตลาดของกลุ่ม ส่วนใหญ่ได้แก่หน่วยงานของทางราชการ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง สำนักงานเกษตรอำเภอหางดง มีพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตรนี้จะประสานเรื่องงานฤดูหนาว ส่วนพัฒนาชุมชนจะเป็นงานไม้ดอกไม้ประดับ เอกชนจะเป็น Young Men's Christian Association (YMCA) ซึ่งการให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรม

2.3.3 ด้านการเงิน

การดำเนินการด้านบัญชี เป็นการทำบัญชีอย่างง่าย มีเพียงการทำบัญชีรับจ่ายเท่านั้น แหล่งที่ได้มาของเงินทุน ได้มาจากเงินหุ้นของสมาชิก และเงินกู้ยืม แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการกู้ยืม ส่วนมากจะยืม กู้ยืมเดียว การดำเนินการที่ผ่านมาส่วนใหญ่กู้ยืมจากหน่วยงานของทางราชการ ยืมเกษตร 100,000 ไม่มีดอกเบี้ย คั้น 5 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว 100,000 บาท ไม่มีดอกเบี้ย คั้น 5 ปีเหมือนกัน

การวางแผนด้านการเงิน กลุ่มไม่มีการวางแผนใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้า แต่จะเป็นการหมุนเวียนกัน สภาพคล่องทางการเงินของกลุ่มมีสภาพคล่องต่ำ ที่ผ่านมามีปัญหาเป็นระยะ ๆ แต่กลุ่มได้รับเงินจากโครงการที่เสนอผ่าน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว จำนวน 800,000 บาท

การตรวจบัญชี ที่ผ่านมากลุ่มไม่มีการตรวจสอบบัญชี แต่ถ้าเป็นเงินที่ได้รับจากโครงการต่างๆ จะมีเจ้าหน้าที่ของโครงการนั้น ๆ เข้ามาทำการตรวจสอบ

สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาช่วยอบรมทางด้านการทำบัญชีและการเงิน ได้แก่หน่วยงานของราชการ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง สำนักงานเกษตรอำเภอหางดง

ในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานได้ OTOP ในปี 2546 ได้ 4 ดาว ของภาค เป็นผลิตภัณฑ์ ถาดสี่คำ 3 ใบเป็นชุด ปี 2547 ได้ 3 ดาว ของประเทศ เป็นผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าการประชาสัมพันธ์ ใช้คอมพิวเตอร์หาดลาด เข้า internet กับ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ กลุ่มจักสานมีเงินทุนที่ใช้ในการหมุนเวียนอยู่ขณะนี้ประมาณ 100,000 บาท ประธานกลุ่มเป็นผู้บริหารจัดการส่วนกฎระเบียบของกลุ่ม คือ การสมัครสมาชิกใหม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหุ้นละ 100 บาท ต่อคน

2.3.4 ด้านผลประโยชน์

ปี 2545 กลุ่มได้รับเลือกให้เข้าร่วมในโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์เด่นประเภทสินค้า 1 ใน 4 ผลิตภัณฑ์ของจังหวัดเชียงใหม่ มีการปรับเปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น กลุ่มจักสาน บ้านสันทราย ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 45 คน แต่มีเงินหุ้นเท่าเดิมคือ 3,000 บาท มีการเพิ่มกิจกรรมจากเดิมซึ่งสานเสื่ออ่อนอย่างเดียวเป็นผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่และเสื่ออ่อน สำหรับรายได้ของสมาชิกซึ่งส่วนใหญ่รับงานไปทำที่บ้านจะได้รับค่าตอบแทนตามปริมาณงานที่ทำได้ ซึ่งจะมีรายได้ ระหว่าง 2,100 – 3,000 บาท/เดือน ปัจจุบันสมาชิกทุกคนยังยึดงานจักสานของกลุ่มอาชีพเสริม

ส่วนประโยชน์ที่กลุ่มได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ คือกลุ่มได้คัดเลือกเป็น 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ได้รับการส่งเสริม และประสานผลิตภัณฑ์เพื่อการ

ส่งออก แต่ถ้าลูกค้าต้องการสินค้ามากทางกลุ่มจักสานก็ทำให้ไม่ได้ เพราะกลุ่มจักสานมีข้อจำกัดคือ สมาชิกจะทำจักสานหลังจากเสร็จจากการทำนาแล้ว แต่ถ้ามีงานศพจะหยุด 3 วัน สำหรับเงินทุน ได้มาจากตำบลละ 1,000,000 กลุ่มจักสานได้ 8,000,000 เงินในส่วนนี้ไม่ต้องคืนแต่ให้อามาบริหารจัดการกลุ่มจักสาน

2.3.5 ด้านเครือข่ายและหน่วยงานที่สนับสนุน

กลุ่มจักสานได้รับการสนับสนุนในด้านความรู้และด้านงบประมาณจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ สมาคม Young Men's Christian Association (YMCA) สันกำแพงได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือกลุ่ม โดยให้งบประมาณสตอรี่ผู้ด้อยโอกาสแก่กลุ่มจักสานเพื่อดำเนินการแปรรูปเส้นอ่อนเป็นกระเป๋าเงินสอกล่องทึชชู่ โดยเชิญวิทยากรจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือมาทำการอบรมให้กับสมาชิกกลุ่มจักสาน ณ สถานที่ดำเนินการของกลุ่ม จำนวน 15 วัน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง อนุมัติเงินให้กู้ยืมเพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 10,000 บาท สมาคม Young Men's Christian Association (YMCA) สันกำแพง อนุมัติเงินให้กู้ยืมเพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 3 ครั้ง และสำนักงานเกษตรอำเภอหางดงอนุมัติเงินให้กู้ยืมเพื่อดำเนินกิจกรรมจำนวน 1 ครั้ง

ปัจจุบันหน่วยงานหลักที่ให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง สำนักงานเกษตรอำเภอหางดง เครือข่ายแรงงานนอกระบบและสมาคม Young Men's Christian Association (YMCA) ส่วนหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานสหกรณ์อำเภอหางดง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดง เป็นหน่วยงานสนับสนุนที่คอยให้ความช่วยเหลือและติดต่อประสานงาน

3. สภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน

ผลจากการวิเคราะห์พบว่าสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาใน 3 ด้าน คือ เรื่องของเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มสมาชิกพัฒนาอาชีพจักสานไม่ตรงกัน เนื่องจากสมาชิกทุกคนในตอนกลางวันต้องออกไปประกอบอาชีพหลัก เช่น ทำไร่ ทำนา รับจ้าง

ค้าขายตอนเย็นต้องทำหน้าที่แม่บ้านเพราะสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานทุกคนมีครอบครัวแล้ว เวลาวางก็จะเป็นคนกลางคืน ส่วนวันหยุดก็จะหยุดเฉพาะวันอาทิตย์ ทำให้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งจะมีปัญหาในเรื่องของวันและเวลา

ในเรื่องของวิทยากร วิทยากรควรเป็นวิทยากรท้องถิ่น เนื่องจากวิทยากรในการที่จะนำมาให้ความรู้นั้นน้อยมากเพราะไม่ค่อยจะมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของจักสาน วิทยากรในท้องถิ่นที่นำมาให้ความรู้จะเป็นผู้สูงอายุแต่มีประสบการณ์ในการจักสานมานาน มีความคล่องแคล่วในการจักสาน จะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี แต่ถ้าเป็นวิทยากรจากสถาบันจะมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ

การสร้างเครือข่ายอาชีพ เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มจักสานได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนทำให้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ปัญหาที่พบ คือ การไม่ได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่องของงบประมาณ การตลาด การอบรมในเรื่องต่าง ๆ เพราะที่ผ่านมามีโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์เข้ามา และกลุ่มจักสานได้เข้าร่วมโครงการทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญจึงได้รับความช่วยเหลือ

3.2 ความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว

อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

3.2.1 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพกลุ่มจักสานในเรื่องของการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกครั้งจะมาจากความต้องการ เช่น ความต้องการที่จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มกันเองหรือบางครั้งก็นำวิทยากรมาให้ความรู้ ส่วนความสนใจ เช่น ความสนใจในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มสมาชิกพัฒนาอาชีพจักสานจะเป็นผู้ออกความคิดเห็นเองโดยมีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานกับกลุ่มสมาชิกพัฒนาอาชีพจักสานทุกครั้ง จากการสัมภาษณ์พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งตรงกับความต้องการในเรื่องของเนื้อหาและวิทยากร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะจัดกิจกรรมครั้งละ 3 ชั่วโมง เวลาในการจัดกิจกรรมสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานมีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวันจันทร์-เสาร์ เวลาประมาณ 19.00-22.00 น. เนื่องจากสมาชิกเป็นแม่บ้านต้องมีภาระทางครอบครัวเวลาในช่วง 19.00-22.00 น.จะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด ถ้าเป็นวันอาทิตย์จะเป็นเวลาประมาณ 09.00 – 12.00 น. ส่วนเนื้อหาสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานมีความต้องการให้มีการสำรวจความต้องการก่อน เช่น สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานต้องการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ ครูอาสาสมัครการศึกษา นอกโรงเรียนสามารถจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการและตรงประเด็นทุกครั้ง วิทยากรที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรมีความเข้าใจและความเชี่ยวชาญเฉพาะเนื้อหาที่ต้องการจัดกิจกรรม

ตลอดจนสามารถอธิบายเนื้อหาได้ละเอียด และควรมีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเองภายในกลุ่มสมาชิกพัฒนาอาชีพจักสานเพราะการจัดการแลกเปลี่ยนลักษณะนี้ทำให้กลุ่มสมาชิกพัฒนาอาชีพจักสานนำความรู้ที่ตนเองได้รับรู้หรือข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานจักสานมาถ่ายทอดเพื่อจะได้นำสิ่งที่ได้ถ่ายทอดและสิ่งที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในอาชีพจักสานต่อไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้งสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรมีการติดตามประเมินผลจากการเรียนรู้ทุกครั้งของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน

3.2.2 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

ในการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานมีความต้องการให้มีการฝึกปฏิบัติหลังจากได้รับความรู้จากวิทยากรแล้ว เพราะสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานบางคนมีความถนัดและความชำนาญในการจักสานแต่ละชนิดไม่เหมือนกันทำให้ในการฝึกปฏิบัติจริงหลังจากได้รับความรู้จากวิทยากรแล้วสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานสามารถรู้ตัวเองว่าตนเองทำจักสานชนิดนี้ได้หรือไม่ หลังจากได้ทราบความสามารถของตนเองแล้วสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ตนเองได้รับซึ่งในเรื่องนี้เป็นข้อดีมาก เพราะทำให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานนำความรู้ที่ได้รับมาฝึกฝนและพัฒนาฝีมือของตนเองได้

3.2.3 การสร้างเครือข่ายอาชีพ

จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในเรื่องของการสร้างเครือข่ายอาชีพ เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มจักสานได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนทำให้ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ปัญหาที่พบ คือ การได้รับความสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่องของงบประมาณอย่างต่อเนื่อง การตลาด การอบรมในเรื่องต่าง ๆ เพราะที่ผ่านมามีโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์เข้ามา และกลุ่มจักสานได้เข้าร่วมโครงการทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญจึงได้รับความช่วยเหลือ

การสร้างเครือข่ายอาชีพส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มจักสานมีความต้องการให้ภาครัฐ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหาดง ศูนย์อุตสาหกรรมภาคเหนือ และหน่วยงานของเอกชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ โดยการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจักสาน มีการประชาสัมพันธ์กลุ่มจักสานเพื่อนำนักศึกษางานมาดูงานเพราะมีส่วนในการที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี คุณภาพของผลิตภัณฑ์ การกระจายสินค้าเข้าสู่ตลาดมีตลาดสินค้ามากขึ้นทำให้เป็นการสร้างเครือข่ายอาชีพอีกทางหนึ่ง

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอลำดอง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอลำดอง จังหวัดเชียงใหม่ และสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน ตลอดจนครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน สามารถวิเคราะห์และจัดทำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ตำบลหนองแก้ว อำเภอลำดอง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

1. สำรวจความต้องการและความสนใจสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน

1.1 จัดเวทีชาวบ้านให้กับสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยมีครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้จัดและประสานงานกับสมาชิกภายในกลุ่ม ในการจัดเวทีชาวบ้านครูอาสาสมัครใช้วิธีการแบ่งกลุ่มและให้แต่ละกลุ่มเขียนหัวข้อตามที่สมาชิกกลุ่มของตัวเองต้องการ โดยสมาชิกกลุ่มต้องมีการระดมสมองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันจากนั้นครูอาสาสมัครสรุปความต้องการและความสนใจของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง

1.2 สำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและความสนใจของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนต้องเป็นผู้สำรวจด้วยตนเองแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความต้องการและความสนใจจึงจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การจัดทำแผนการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนทำร่วมกับสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานโดยการจัดทำแผนการเรียนรู้และเป้าหมายในการพัฒนาอาชีพจักสานในทุก ๆ ด้าน

3. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.1 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพ บ้านสันทราย ตำบลหนองแก้ว ในเรื่องของวันและเวลา คือ ในวันจันทร์-เสาร์ เวลาประมาณ 19.00 -22.00 น. ส่วนวันอาทิตย์จะเป็นเวลาประมาณ 09.00 – 12.00 น. เพราะสมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานทุกคนมีครอบครัวแล้วต้องมาภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบช่วงเวลาเหล่านี้เหมาะสมที่สุด

3.2 วิทยากรที่นำมาฝึกอบรมความรู้ในเรื่องของจักสาน คือ วิทยากรในท้องถิ่นและวิทยากรจากสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญเฉพาะจักสานโดยตรง เพราะในการให้ความรู้ในด้านทฤษฎีแล้วในด้านปฏิบัติมีความจำเป็นต้องมี เนื่องจากสมาชิกสามารถฝึกปฏิบัติกับวิทยากรได้ ทำให้สมาชิกได้มีการฝึกทักษะในเรื่องของฝีมือไปด้วย

3.3 การฝึกทักษะในเรื่องของจักสาน เช่น การบรรจุผลิตภัณฑ์ การตลาด การเงินและบัญชี การพัฒนาการขายและการตลาด ครูอาสาสมัครมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการพาไปศึกษาดูงานสถานที่ที่มีการทำจักสานเหมือนกันเพราะสมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนในเรื่องของวิธีการทำ ส่วนสถานประกอบการ สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนในเรื่องของการตลาด การส่งออก สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานสามารถนำสิ่งที่ได้พบมาฝึกทักษะให้กับตนเองได้

3.4 การสร้างวงจรการเรียนรู้ภายในกลุ่ม จะเกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกครั้ง โดยครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนได้ทำหน้าที่เป็นตัวประสานงานภายในกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานรวมกลุ่มกันเพื่อนำปัญหาที่แต่ละคนได้พบมาปรึกษาหารือกัน เช่น การส่งออกผลิตภัณฑ์ การออกแบบลวดลาย สมาชิกกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานสามารถใช้ประโยชน์จากการที่ได้รับความรู้จากวิทยากรและการไปศึกษาดูงาน ร่วมกันแก้ไขปัญหาถ้าได้ผลตามที่ต้องการก็จะเกิดการเรียนรู้ภายในกลุ่มขึ้น

4. การตรวจติดตามคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน

ในแต่ละปีงบประมาณจะมีคณะกรรมการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดงได้ทำการประเมินผลกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสาน 2 ครั้ง/ปี โดยคณะกรรมการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอหางดงได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และได้ทำการประเมินผลจากแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

จากรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาสามารถสรุปรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสานเป็นแผนภูมิที่ 3 ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจักสาน

